

**Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol De Eryri
a gynhaliwyd ddydd Mawrth 10fed Tachwedd 2020 am 5.00 yp
Cyfarfod Zoom Ar-lein**

Presennol – Aelodau:	Mr Hedd Pugh (Cadeirydd) Mr David Coleman Mr Geraint Rowlands Mr Andy Hall Mr Alun Evans Mrs Lesley Amison Mr Alun Edwards Mrs Gaynor Davies	Cyng Eryl Jones Williams Mr Aled Thomas Mr Huw Roberts Mr Alun Williams Mr Delwyn Evans Cyng John Pughe Roberts Mr Emlyn Roberts Mrs Janette Holmes
-----------------------------	---	--

Swyddogion / Sylwedyddion:	Peter Rutherford (APCE) Angela Jones (APCE) Molly Lovatt (CNC)	Rhian P Williams (APCE) Catrin Glyn (APCE) Gwyn L Evans (CG)
-----------------------------------	--	--

1. **Ymddiheuriadau** Mr Ashley Charlwood Mr Dewi Owen.

2. **Datgan Budd**

Dim

3. **Cyflwyniad a Chroesawu aelodau newydd**

Croesawodd PR yr holl aelodau newydd a phresennol i'r cyfarfod ac esboniodd y ffordd arferol o gynnal busnes y FfMLI a byddai'n ceisio cymhwyso rhywfaint o normalrwydd yn yr amseroedd anodd hyn ond roedd yn siomedig na allem gwrdd wyneb yn wyneb i alluogi pobl i ddod i adnabod ein gilydd.

Gofynnodd i unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb o gyfarfodydd yn y dyfodol i gael eu hanfon ymlaen llaw trwy law'r Ysgrifennydd.

Esboniodd ymhellach y byddai'n cadeirio'r cyfarfod cyntaf hwn o dan y rheoliadau nes bod Cadeirydd ac Is-gadeirydd wedi'u hethol erbyn y cyfarfod nesaf, gobeithio.

Er mwyn gwneud hyn byddai'n rhaid derbyn enwebiadau o fewn yr aelodaeth felly gofynnodd i aelodau a oedd am gynnig eu hunain i roi gwybod iddo er mwyn ei alluogi i gylchredeg eu CV's i aelodau eraill er mwyn eu galluogi i benderfynu ar eu hymgeisydd.

Parhaodd yr aelodaeth am gyfnod o 3 blynedd – gyda phedwar cyfarfod y flwyddyn. Er, o dan Grwpiau Diwygio Mynediad (GDM) mae Llywodraeth Cymru yn ystyried ymestyn cyfnodau deiliadaeth aelodaeth FfMLI o flwyddyn neu ddwy.

Er eglurder, rhannwyd aelodaeth y FfMLI yn gyfartal gyda hanner yn cynrychioli tiffeddianwyr a hanner o'r grwpiau defnyddwyr / hamdden, gydag un aelod ychwanegol yn benodol o'r sector anabledau.

Yn gyffredinol, roedd swyddog yn bresennol fel arsylwr o Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ac os oedd unrhyw aelod yn dymuno gofyn cwestiwn i CNC yna bydd hynny trwy ac yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd. Gall y cyhoedd fynychu cyfarfodydd hefyd. Ac mae cofnodion blaenorol (a gymeradwywyd) ar gael ar wefan y PC. Gellir cael setiau hŷn o gofnodion nad ydynt ar gael ar y wefan does dim ond angen gofyn amdanynt.

Yn gyffredinol, mae holl fusnes y FfMLI yn gysylltiedig â mynediad - naill ai materion tir mynediad CGaHT neu Hawliau Tramwy Cyhoeddus (HTC) - llwybrau troed, llwybrau ceffylau, mynediad at ddŵr ac unrhyw ymgynghoriadau sy'n ymwneud â mynediad. Er enghraifft, nid yw unrhyw bynciau eraill fel cynllunio, bioamrywiaeth neu amaethyddiaeth o fewn cylch gwaith y FfMLI.

Manteisiodd PR ar y cyfle hefyd i groesawu Swyddog Hawliau Tramwy newydd Cyngor Gwynedd ar gyfer Meirionnydd Mr Gwyn Lloyd Evans sy'n cymryd y rôl gan Liz Haynes sydd wedi ymddeol yn ddiweddar. Ac roedd yn edrych ymlaen at weithio gydag ef.

4. Cofnodion Blaenorol

Cymeradwywyd

5. Materion yn Codi

i) Diweddariad ar yrru oddi ar y ffordd

Soniodd PR y bu llawer o `rai oedd yn gyrru oddi ar y ffordd' allan ar ddechrau cyfnod clo Covid 19, yn enwedig yn ne'r PC. Roedd hyn wedi torri Rheoliadau teithio LIC. Roedd PR wedi dosbarthu neges yn eang i'r grwpiau hyn yn annog iddynt fod yn ofalus. *Yn anffodus, cafodd hyn gryn dipyn o ymddygiad personol annifyr.*

Roedd yn bwysig ystyried (ac er gwybodaeth yr aelodau newydd) nad y PC yw'r awdurdod priffyrdd statudol ar gyfer ffyrdd annosbarthedig (UCR's). Mae'r ddyletswydd hon yn gorwedd gydag adrannau priffyrdd Cynghorau Sir Gwynedd a Chonwy. Er bod y PC yn gweithio'n agos gyda'r asiantaethau a'r grwpiau defnyddwyr hynny ac yn cynorthwyo lle y gallwn.

Roedd yr Heddlu (fel rhan o'r grŵp cyswllt hwnnw) wedi camu mewn ar y pryd i atgoffa defnyddwyr o'r rheoliadau ac roeddent yn wynebu erlyniad pe byddent yn parhau. Yn dilyn hyn a golygiadau gan Lywodraeth Cymru, lleihaodd y mater hwn. Ond ychwanegodd PR fod yr ymateb yn siomedig iawn ar y pryd o ystyried bod y berthynas rhwng y PC a'r grwpiau defnyddwyr yn dda ar y cyfan a'u bod nhw eu hunain yn eiriolwyr arfer da. Roedd yn anffodus bod rhai grwpiau ac unigolion yn rhoi `sylw gwael' i'r grwpiau defnyddwyr ffurfiol a chyfrifol.

Mae ardal Pont Scethin - Bont Ddu yn broblemus o ran cyflwr y llwybr ac efallai y bydd angen Gorchymyn Rheoleiddio Traffig (TRO) tymhorol i leihau defnydd y gaeaf a chaniatáu amser ar gyfer rhai atgyweiriadau y byddant yn eu trafod gyda'r defnyddwyr -

yn bennaf gan feiciau modur fel y mae ddim nid yw'n hygyrch i gerbydau eraill. Yn ddealladwy, nid yw'r llwybrau hyn yn flaenoriaeth o ran cyllid i'r awdurdodau lleol.

Roedd rhai problemau hefyd yn sgil llacio'r cyfnod clo lle cafodd y systemau unffordd gwirfoddol eu hanwybyddu gan rai grwpiau gyda beiciau modur yn mynd oddi ar y llwybrau (*off piste*) eto ac yn cyrchu ardaloedd lle nad oedd unrhyw hawliau yn bodoli. Mae hon yn broblem benodol yn ne'r PC a oedd eto'n siomedig. Roedd wedi cymryd rhan yn ddiweddar yn rhaglen Ffermio a oedd wedi gwneud darn bach ar hyn i dynnu sylw'r cyhoedd at y mater. Roedd yna feicwyr lleol hefyd a anwybyddodd y rheolau.

Fe'i hysbyswyd yn ddiweddar bod Heddlu Gogledd Cymru bellach yn gweithredu eu drôn eu hunain sy'n helpu i adnabod defnyddwyr diawdurdod mewn manau problemus a fydd yn ddefnyddiol.

ii) E Feiciau

Esboniodd PR fod aelod o'r blaen wedi cwestiynu statws E feiciau a gofynnodd a oedd unrhyw feini prawf arbennig ar gyfer eu defnyddio'n gyfreithlon.

Yn dilyn y cais hwnnw, roedd y manylion hyn, a oedd yn egluro eu cyfyngiadau cyfreithiol a thechnegol, bellach wedi'u hychwanegu at y cyngor beicio ar wefan y PC i gwmpasu'r datblygiad cymharol newydd hwn.

Gofynnodd EN a oedd yn rhaid i'w gyriannau modur fod o dan bŵer penodol a oedd wedi'i osod ymlaen llaw.

Cadarnhaodd PR y canlynol:

- Lleiafswm oedran ar gyfer y beiciwr ydi 14.
- Fe'i caniateir ar unrhyw lwybr ceffylau yn yr un modd â beic arferol¹
- chaniateir iddynt gael cymorth pŵer am fwy nag uchafswm cyflymder o 15.5mya
- Rhaid i'w moduron fod yn llai na chynhwysedd 250W.

Gofynnodd EN sut y gallai hyn gael ei 'blismona' mewn unrhyw ffordd.

Dyweddodd PR y byddai hyn yn cael sylw yn yr un modd ag unrhyw feicio amhriodol ac y bydd y Wardeiniaid yn monitro eu defnydd yn yr un modd. Bydd y wybodaeth ychwanegol hon at eu defnydd cyfreithlon yn ddefnyddiol.

Dangosodd rai lluniau o'r mathau newydd o feic trydan ac ychwanegodd er eu bod yn cynyddu mewn niferoedd, roeddent yn dal yn rhy ddrud gyda phrisiau cyfartalog unrhyw beth rhwng £3k - £8k ond byddent yn parhau i fonitro eu defnydd.

Dyweddodd AE ei bod yn amlwg o brofiad nad oedd beicwyr yn aml yn parchu defnyddwyr eraill fel cerddwyr neu farchogion. A gall y problemau hyn gynyddu wrth i e feiciau ddod yn rhatach ac yn cael eu defnyddio'n ehangach.

---

¹ Caniateir beiciau ar lwybrau ceffylau yn dilyn Deddf Cefn Gwlad 1968 (Adran 30) a roddodd yr hawliau hynny. Mae hyn hefyd yn nodi'n benodol bod yn rhaid i feicwyr ildio i gerddwyr a defnyddwyr ceffylau bob amser.

Cadarnhaodd PR fod hwn yn broblem a bod dyletswydd ar feicwyr o dan Ddeddf Cefn Gwlad (1968) i ildio i'r defnyddwyr cyfreithlon eraill hynny - nid oedd llawer yn ymwybodol o'r gofynion hyn.

Hysbysodd yr aelodau bod ymgynghoriad ar y gweill gan Natural England ynghylch Cod Cefn Gwlad diwygiedig ac efallai y cânt rywfaint o gyfle i dynnu sylw at y broblem hon gan y gallai LIC ddilyn cyfres ar ryw adeg. Er gwybodaeth roedd hefyd wedi bod yn trafod cerbydau yn pasio ceffylau ar brif ffyrdd yn ddiweddar gyda Chymdeithas Ceffylau Prydain (BHS) ac o bosibl y gellid ychwanegu'r mater hwn at y drafodaeth honno.

Ychwanegodd AE y byddai'n ddefnyddiol anfon negeseuon clir a syml at glybiau beicio (gan gynnwys beicwyr mynydd) a'i fod yn ffordd a allai wneud gwahaniaeth o ran hyrwyddo arfer gorau yn hytrach na cheisio dylanwadu ar unigolion.

Ychwanegodd PR fod hwn wedi bod yn broblem ar yr Wyddfa. Mae gan drac Llanberis oddeutu 210,000 o gerddwyr y flwyddyn felly roedd y potensial ar gyfer gwrthdaro ac anaf yn fwy ar yr adegau prysuraf yn y tymor. Felly, roeddent wedi dod i gytundeb gwirfoddol² gyda'r beicwyr mynydd i osgoi traciau Llanberis, Rhyd Ddu a Ranger yr Wyddfa i'r copa rhwng 10am a 5pm rhwng 1 Mai a diwedd Medi. Mae hyn yn gweithio'n dda er gyda rhai troseddau ac mae'n hunan-blismona i raddau helaeth.

6. Gohebiaeth

i) Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) - Diweddariad Codau Cefn Gwlad

Soniodd PR fod CNC bellach wedi rhoi eu casgliad o weithgaredd / codau mewn un lle ar eu gwefan.³ Mae'r rhestr yn cynnwys:

Y Cod Cefn Gwlad, y Cod Cerdded Cŵn, Cod Defnyddwyr Llwybrau, y Cod Glannau, y Cod Canŵio, y Cod Pysgota, a'r Cod Nofio Gwyllt.

Byddai'n trefnu newid y dolenni gwefan PC presennol ar gyfer hyn gan fod hwn yn gasgliad defnyddiol iawn o'r codau i gyd mewn un lle.

ii) Hysbysiad CNC o'r Gweithdai Datganiad Ardal

Hysbysodd PR yr aelodau bod rownd arall o weithdai a bod rhai aelodau o'r FfMLI wedi mynychu'r rhain yn rhinwedd swyddogaeth arall.

Dyma restr o'r rhai oedd ar ddod a oedd hefyd ar gael ar wefan CNC. Dylai mynychwyr gofrestru eu presenoldeb trwy wefan CNC *ond nid fel mynychwyr FfMLI*.

² <https://www.eryri.llyw.cymru/visiting/get-active/Cycling-and-Mountain-Biking/voluntary-restrictions>

<https://www.snowdonia.gov.wales/visiting/get-active/Cycling-and-Mountain-Biking/voluntary-restrictions>

³ <https://naturalresources.wales/days-out/the-countryside-codes/?lang=cy>
<https://naturalresources.wales/days-out/the-countryside-codes/?lang=en>

7. Cynllun Rheoli Eryri 2020 - Diweddariad

Cyflwynodd PR Angela Jones ein Rheolwr Partneriaethau a fyddai'n cyflwyno Cynllun Rheoli newydd y Parc Cenedlaethol.

Diolchodd AJ i'r FfMLI am y cyfle i gyflwyno'r ddogfen hon.

Esboniodd fod y fersiwn derfynol o Gynllun Eryri wedi cael ei fabwysiadu'n ffurfiol gan yr Awdurdod yn eu cyfarfod ym mis Medi diwethaf fel Cynllun Rheoli ffurfiol a statudol y PC.

Mae hyn wedi bod yn ganlyniad llawer iawn o waith ac ystod eang o ymgysylltu â rhanddeiliaid yn ystod y blynyddoedd diwethaf i gyrraedd y pwynt terfynol. Roedd hi wedi bod yn chwarae rhan dros y flwyddyn ddiwethaf i ddod â hyn i gyd at ei gilydd. Mae'r broses a'r ddogfen hon yn newid sylweddol i'r PC a sut mae'r PC yn gweithio mewn partneriaeth ag eraill ac roedd yn seiliedig ar broses Partneriaeth yr Wyddfa a Fforwm Eryri. *Nododd fod rhai aelodau o'r FfMLI yn rhan o'r grŵp hwnnw.* Yn ffodus, cwblhawyd y cyfnod ymgynghori cyhoeddus olaf ar gyfer y CRh drafft cyn y broses o gloi ym mis Mawrth ac arweiniodd at lawer o bethau cadarnhaol a bod y PC wedi ystyried safbwyntiau a syniadau rhanddeiliaid.

*Profwyd y Cynllun ar sail digwyddiadau dilynol ac fe'i hystyriwyd yn addas at y diben, yn fwyaf tebygol oherwydd dull cadarn a chynaliadwy ei gyd-gynhyrchu.

Esboniodd fod y ddogfen am y tro cyntaf yn amlinellu'n fanwl 9 Rhinwedd Arbennig y PC megis:

Tirweddau Amrywiol
Cydlyniant Cymunedol
Bywiogrwydd yr Iaith Gymraeg
Ysbrydoliaeth y Celfyddydau
Tawelwch ac unigedd
Cyfleoedd Hamdden helaeth
Tirweddau hanesyddol
Daeareg Enwog
Rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigrwydd rhyngwladol

Ychwanegodd fod menter newydd hefyd o'r enw'r Rhaglen Llysgenhadon newydd a'i nod oedd cyfleu a gwella profiad dysgu Rhinweddau Arbennig Eryri. Os hoffai unrhyw un gael rhagor o wybodaeth yna bydd hi'n hapus i'w ddarparu.

Mae gan Gynllun Eryri gynllun gweithredu uchelgeisiol sy'n gysylltiedig â dyletswyddau a phwrpas statudol y PC hy Adran A - Amgylchedd Eryri, B - ei lechyd a'i Lles ac C - ei Gymunedau a'r Economi Leol. Mae gan Adran B lawer o agweddau sy'n ymwneud â buddiannau'r FfMLI a mynediad.

Dros y 5 mlynedd nesaf a chan weithio gyda phartneriaid, cyflawnir y canlyniadau a'r camau gweithredu at ddibenion craidd a Rhinweddau Arbennig y PC yn ei ganol. Bydd adroddiadau blynyddol ar gynnydd y CRh hefyd yn cael eu cyflwyno i'r Awdurdod. Roedd hi'n hapus i adrodd yn ôl i'r FfMLI ar unrhyw adeg i'w diweddarau ar y cynnydd.

Diolchodd i'r aelodau a oedd wedi cyfrannu at y broses hon mewn rhinweddau eraill.

Ar ran aelodau'r FfMLI diolchodd PR i AJ am ei hamser.

Dywedodd AE fod hon yn ddogfen ddefnyddiol a'i bod yn edrych ymlaen yn fawr ac yn eithaf radical yn y ffaith ei bod yn cael ei gwneud trwy ymgysylltu â rhanddeiliaid a chonsensws.

8. Adolygiad a Gwerthusiad o Opsiynau Trafnidiaeth a Pharcio Yr Wyddfa ac Ogwen

Esboniodd CG mai hi oedd Swyddog Partneriaeth yr Wyddfa yn y PC a diolchodd i aelodau'r FfMLI am y cyfle i' roi diweddariad iddynt o'r prosiect pwysig a chyffrous hwn.

Byddai'r cyflwyniad hwn yn drosolwg o waith a chynnydd y prosiect hwn hyd yn hyn ac na fyddai'r adroddiad llawn yn cael ei rannu ond nododd fod crynodeb o'r adroddiad (Pdf) ar gael ar wefan y Bartneriaeth⁴ neu y gallai ddarparu copi pe bai angen ar gais.

Dywedodd, er ein bod wedi arfer â lefelau sylweddol ond cynyddol o ymwelwyr a phroblemau traffig a pharcio cysylltiedig yn yr ardal - a waethygyd yn ddiweddar gan godi cyfyngiadau Covid, roedd y prosiect hwn wedi bod ar agenda'r Bartneriaeth ers ei lansio yn 2018 ac erbyn heddiw roedd wedi enillodd arwyddocâd hyd yn oed yn fwy.

Yn dilyn ymgysylltiad rhanddeiliaid ar gyfer Cynllun yr Wyddfa roedd hwn yn un o'r materion blaenoriaethau a nodwyd yn ystod y broses honno. Roedd yr ymgysylltiad hwn yn eang (ac yn cael cefnogaeth eang) ac roedd yn cynnwys sefydliadau eraill fel CNC, yr undebau ffermio, Cynghorau Cymunedol Lleol, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a'r cynrychiolwyr o'r sector twristiaeth.

Yn dilyn y broses hon ysgrifennodd y Bartneriaeth (gan gynnwys mewnbwn gan Gynghorau Conwy a Gwynedd) friff comisiynu gydag arian gan grant LIC, cronfa Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a rhywfaint o arian ychwanegol gan Awdurdod y PC gyda'r bwriad o benodi ymgynghorwyr i gynhyrchu mae hyn i gyd yn cwmpasu'r Adolygiad Trafnidiaeth a Pharcio.

Mae'r briff yn canolbwyntio ar Yr Wyddfa ac Ogwen, ond mae'n anochel y bydd yn cael effaith ehangach ac roedd yn bwysig ystyried sut y gellir mynd i'r afael â'r materion hyn ar draws y PC cyfan yn y blynyddoedd i ddod.

Roedd hwn wedi'i roi allan i dendr a dyfarnwyd y contract i Martin Higgitt Associates sydd bellach wedi ysgrifennu'r adroddiad hwn sydd wedi'i dderbyn gan Awdurdod y PC a'r Bartneriaeth.

Pwysleisiodd fod cryn dipyn o waith cefndir ac ymchwil wedi'i wneud i alluogi cwblhau'r adroddiad hwn o ran ymgysylltu â rhanddeiliaid a grwpiau sector gan gynnwys gweithdai sy'n cynnwys ystod eang o ddiddordebau gan gynnwys twristiaeth a busnes, awdurdodau lleol a chymunedau lleol, y sector hamdden a chyfweliadau un i un hefyd.

---

⁴<https://www.snowdonpartnership.co.uk/projects>

Roedd yr adroddiad hwn yn uchelgeisiol ac yn amserol ac mae o bwysigrwydd sylweddol gan ei fod yn gyfleus yn cwmpo ar adeg pan mae LIC yn rhoi mwy o sylw i bolisiau cenedlaethol o ran trafndiaeth gynaliadwy a thwristiaeth. Felly mae cyfle i wneud newidiadau mawr yn y ffordd y mae trafndiaeth yn cael ei rheoli. *Mae'r `effaith' cloi ar ôl-Covid a'r nifer uchel o ymwelwyr a brofwyd gennym dros y cyfnod hwnnw wedi rhoi hwb ychwanegol i'r angen i ni wneud y newidiadau hynny ar gyfer y dyfodol.*

Mae rhai o'r materion a godwyd yn yr adroddiad yn amlwg iawn fel y galw am fynediad mewn car i'r ardaloedd craidd yn ystod yr oriau brig. Mae'r rhain i gyd yn arwain at brofiadau negyddol i ymwelwyr a chymunedau lleol fel ei gilydd ac mae wedi arwain at lawer o barcio ad hoc ar ochr y ffordd gan arwain at weithgareddau amhriodol eraill fel gweryslla plu a thafu sbwriel. Gwaethygir hyn gan system drafndiaeth gyhoeddus ddogyswllt sydd ag opsiynau cyfyngedig.

Bydd yr adroddiad hefyd yn canolbwyntio ar sut y gallwn newid meddyliu ymwelwyr yn enwedig eu disgwyliadau ar gyfer parcio a thrafndiaeth a sut, rhwng y rhanddeiliaid, y gallwn ddylanwadu ac annog modelau trafndiaeth mwy cynaliadwy yn y PC.

Ychwanegodd AJ mai prif ffocws yr adroddiad hwn oedd tynnu sylw at y materion trafndiaeth a pharcio a gydnabyddir yn eang yr oedd y PC wedi eu dioddef dros nifer o flynyddoedd a gwneud argymhellion ar sut y gellid mynd i'r afael â'r rhain yn seiliedig ar fodel twristiaeth gynaliadwy yn y tymor hwy. Dyma oedd y dechrau ar y daith prosiect hon.

Disgwylid y byddai nifer y lleoedd parcio sydd ar gael yn yr ardal gyfagos yn gostwng a byddai disgwyl i ymwelwyr ddefnyddio gwell trafndiaeth gyhoeddus mewn amryw hybiau strategol lle mae'r ardaloedd parcio hynny wedi'u lleoli. Roedd archebu ymlaen llaw yn opsiwn arall dan ystyriaeth.

Mae rhai o'r syniadau hyn yn seiliedig ar gynllun gwreiddiol yn Awstria a wynebodd broblemau tebyg a lle cytunwyd a chyflwynwyd model trafndiaeth gynaliadwy a oedd yn fanteisiol i ymwelwyr a chymunedau lleol fel ei gilydd.

Bydd hyn yn gofyn am system ariannu newydd lle gellid defnyddio refeniw parcio i wella'r gwasanaethau hynny.

Bydd y ddogfen gryno ar gael ar wefan y PC.

Dyma rai o fanteision amgylcheddol y cynigion:

- Lleihau effaith parcio amhriodol ar y dirwedd
- Datblygu normau newydd o gael mynediad i'r dirwedd warchoddedig hon
- Gall pentrefi resymoli a rheoli cyfleusterau parcio yn well ac adfer mannau cyhoeddus
- Fflyd bysiau gwennol allyriadau sero
- Rhwydweithiau beicio a cherdded wedi gwella
- Cysylltiadau â Thrafndiaeth Ymatebol i'r Galw yn ehangach ac alinio'n agos â pholisïau lleol a chenedlaethol ar gyfer economi gynaliadwy
- Mae'n gyfle i frandio'r ardal a sut mae eraill yn ein gweld ni ac i sicrhau rhinweddau arbennig y PC ar gyfer y dyfodol.

- Byddai'r cynllun hwn yn arloesol gydag ymrwymiad llawn gan yr holl randdeiliaid i sicrhau ei lwyddiant. *Mae pandemig C19 wedi dangos sut y gall gweithio ar y cyd fod yn fanteisiol iawn.*

Mae buddion eraill yn cynnwys:

- Mae'n hanfodol bod cymunedau lleol yn siapio swyddogaeth eu hardaloedd yn y dyfodol
- Rhwydwaith trafndiaeth gwell i breswylwyr
- Cyfle i reoli mwy o briffyrdd a thraffig
- Gellir darparu ar gyfer cynulleidfaoedd arbenigol
- Mae archebu ymlaen llaw yn creu profiad gwell i ymwelwyr

Esboniodd CG y camau nesaf. Sef:

Cyflwyno adolygiad i Bartneriaeth Yr Wyddfa
 Cyflwyno adolygiad i'r Grŵp Swyddogion Gweithredol (Busnes) - Bwrdd Uchelgais
 Economaidd Gogledd Cymru ac eraill
 Sicrhau cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru a Thrafnidiaeth Cymru
 Ymgysylltu â phartneriaid a rhanddeiliaid
 Buddsoddiad diogel e.e. cais ar y cyd â M-Sparc
 Prif gynllunio cymunedol

Pwysleisiodd fod hwn yn ddull o'r gwaelod i fyny ac roedd cefnogaeth gan y cymunedau lleol yn hanfodol i lwyddiant y prosiect hwn ond y fe fydd angen buddsoddiad sylweddol hefyd.

Diolchodd i'r aelodau am gymryd diddordeb yn y prosiect cyffrous hwn ac os oedd angen unrhyw wybodaeth bellach arnynt, byddai'n cyflenwi hyn. Byddai'n diweddarau'r FfMLI yn rheolaidd ar ddatblygiadau ac yn gwahodd sylwadau neu gwestiynau gan yr aelodau.

Gofynnodd PR am unrhyw newidiadau cyfreithiol a allai fod yn ofynnol ar gyfer manau parcio neu reoli cilfannau.

Nododd AJ y gallai fod angen rhai newidiadau cyfreithiol yn y tymor hir i alluogi rhai camau gweithredu ac y byddai angen iddynt weithio gydag adrannau cynllunio a phriffyrdd awdurdodau lleol. Y gobaith oedd bod y prosiect yn bellgyrhaeddol o ran cynaliadwyedd.

Gofynnodd PR a yw'r ffiniau a ddangosir yng nghrynodeb yr adroddiad yn sefydledig neu a fyddent yn hyblyg i gwmpasu maes cyfranogiad ehangach.

Dyweddodd CG fod yr adroddiad wedi diffinio craidd yr ardaloedd fel - Bethesda, Betws Y Coed, Llanberis a Beddgelert. Fodd bynnag, y gobaith oedd y byddai darparu opsiynau eraill i bobl o ran cludiant ar draws yr ardal yn fwy cynaliadwy ac yn dod yn opsiwn gorau wrth ddiwallu anghenion y cymunedau lleol yn y dyfodol. Fodd bynnag, ymgynghorir â'r cymunedau hynny ynghylch sut yr oeddent yn dymuno gweld hyn yn datblygu yn y dyfodol.

Ychwanegodd AJ y gallai'r hyn a all gael ei ddysgu o'r prosiect hwn gael ei gyflwyno ar draws rhannau eraill o'r PC yn y dyfodol.

Pwysleisiodd y sylweddolir bod angen newidiadau sylweddol i'r ffordd y mae twristiaeth yn cael ei rheoli, yn enwedig yr elfennau rhwydwaith parcio a thrafnidiaeth. Er bod angen iddynt fod yn uchelgeisiol, mae angen iddynt hefyd fod yn realistig ac o fudd i gymunedau lleol yn y tymor hwy.

Ychwanegodd AJ fod byrdwn (a briff) yr adroddiad yn mynd i'r afael â sut roedd ymwelwyr yn cyrchu'r ardal graidd hon o'r PC ac nad oedd wedi'i bwriadu i fod o fudd i dwristiaeth fel y cyfryw ac roedd hwn yn fodel sydd o fudd i gymunedau lleol hefyd. Roedd cryn le i wthio'r syniadau hyn allan ac annog pobl i fwsio i'r ardaloedd mwy poblogaidd ar yr adegau prysuraf ac i annog pobl i archwilio ardaloedd a ymwelir â hwy yn llai mynych yn y PC.

Dyweddodd CG fod y cynllun yn ymwneud â rheoli twristiaeth mewn ffordd fwy cynaliadwy ac ar hyn o bryd nid yw ein seilwaith, er ei fod yn ddigonol hyd yn oed 10 mlynedd yn ôl, yn addas at y diben o ystyried y cynnydd hwnnw mewn niferoedd. Roedd yn gwestiwn ar sut y gellid ei reoli mewn ffordd fwy cynaliadwy a sut y gallai hyn fod o fudd i'r cymunedau lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd o ran darpariaeth drafnidiaeth sy'n ddull gwahanol iawn i'r hyn sydd wedi digwydd yn y gorffennol.

Roedd hefyd yn edrych ar sut y gallent fowldio'r datblygiadau hyn i sicrhau bod mwy o wybodaeth drafnidiaeth ar gael yn ddigidol.

Gofynnodd AE a oedd gan y PC unrhyw ddata a oedd yn nodi o ble roedd ymwelwyr wedi dod yn y lle cyntaf ac ychwanegodd, unwaith y byddai'r mathau hyn o drefniadau ar waith, y dylai'r wybodaeth a'r negeseuon hynny mewn perthynas â thrafnidiaeth gynaliadwy fynd allan i bobl cyn pobl gwneud eu teithiau car i'r PC. Roedd yn gwerthfawrogi y byddai'r math hwn o newid i feddyliau meddwl yn cymryd peth amser i ddod yn 'norm'.

Atebodd CG, er bod rhywfaint o ddata hyn ar gael a oedd yn nodi 'tarddiad taith' eu bod yn gobeithio comisiynu arolwg newydd eleni.

Dyweddodd JH fod darpariaethau parcio a thrafnidiaeth ar gyfer y dyfodol wedi'u hanelu at gerddwyr a beicwyr yn bennaf, ac er ei fod yn meddwl ymlaen, gofynnodd a fyddai darpariaethau ychwanegol yn cael eu gwneud ar gyfer parcio blychau ceffylau mewn lleoedd priodol nad oes llawer ohonynt ar hyn o bryd.

Dyweddodd AJ y byddai cyfle y gallai'r mathau hyn o faterion gael eu codi mewn cyfarfodydd uwchgynllunio pe bai defnyddwyr neu grwpiau diddordeb arbennig yn dewis tynnu sylw atynt fel problem benodol yn eu hardal leol neu y gallai'r FfMLlau wneud eu barn yn hysbys ar y mathau hyn o materion.

Roedd AE yn gobeithio na fyddai creu grŵp rheoli newydd i oruchwylio'r fenter hon yn dod yn rhy gostus ac anhylaw ac y gall cyllideb addas symud hyn ymlaen i gyflawni'r perwyl hwn.

Gofynnodd PR a ellid cyflwyno cynllun mwy yn y dyfodol ymhellach i ffwrdd o'r potiau mêl mwy traddodiadol a thuag at ardaloedd eraill yng nghanol a de'r PC. Ar hyn o bryd roedd

diffygion trafndiaeth adnabyddus mewn lleoedd fel Traws, i'r de o'r PC ac ar hyd yr arfordir.

Soniodd CG fod y cwestiwn hwn wedi'i godi o'r blaen. Er y gallem annog pobl yn y dyfodol i ystyried opsiynau eraill yn y PC ac i fwrdd o botiau mêl, yna heb rag-gynllunio ac isadeiledd addas, mae perygl o greu dadleoliad wedi'i reoli'n wael, sy'n senario waethaf. Felly bydd yn rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i'r agwedd honno.

Ychwanegodd AJ er bod syniad gwreiddiol y Prosiect Cynllunio Parcio a Thrafnidiaeth yn deillio o Bartneriaeth yr Wyddfa, dylid cyflwyno'r gwersi a ddysgwyd ar draws y PC ac sydd o fewn y Cynllun Rheoli newydd.

Gofynnodd EJW a fyddai'r darpariaethau anabledau hefyd yn cael eu cynnwys yn y cynllun trafndiaeth hwn. Roedd yn gwerthfawrogi'r cyfyngiadau ar yr hyn y gallent ei wneud tra allan ac roedd yn ddiolchgar am y gwaith a wnaed eisoes gan y PC yn ne'r PC i ddarparu lleoedd i fynd ond dylai darpariaeth drafndiaeth addasadwy fod yn rhan o'r prosiect hwn.

Dywedodd AJ y byddai'r gofynion defnyddwyr anabled yn sicr yn rhan o'u prif drafodaethau cynllunio.

Ychwanegodd DE fod grŵp Anabledau Meirionnydd wedi bod yn gweithio gyda'r PC yn ystod cyfnod rhanddeiliaid y CRh ac yn edrych ymlaen at gael eu mewnbwn.

Gofynnodd AE beth oedd teitl y corff newydd i oruchwylio'r gwaith hwn a ddisgrifir fel 'Corff Gwreiddiol Cysgodol'.

Atebodd CG mai hwn oedd y corff newydd a fydd yn gyfrifol am y cynllun Cynllunio Trafnidiaeth sy'n fodel newydd ar gyfer y DU. I'w alw'n 'Gorff Cyflawni Cysgodol'.

Diolchodd PR i CG ac AJ am y diweddariad pwysig hwn ar yr hyn a fydd yn brosiect cyffrous.

9. Llinell Amser Mynediad APCE

Esboniodd PR i'r aelodau nad oedd y corff hwn o waith wedi'i gynllunio ymlaen llaw ond ei fod yn ganlyniad i sgwrs achlysurol gyda'i rif cyferbyniol yn y Peak District. Roedd un aelod o staff wedi casglu eu hanes mynediad 'a oedd yn syml yn rhestr o ddigwyddiadau hanesyddol a ffeithiau a ddigwyddodd ymhell o'r blaen (gan fynd yn ôl cyn belled â'r 1600au) ac ar ôl y sefydlu'r PC hyd heddiw. Roedd yn credu bod hwn yn ymarfer diddorol a allai fod yn fuddiol i'r cyhoedd a staff fel ei gilydd oherwydd yn gyffredinol nid oedd y rhan fwyaf o'r wybodaeth hon ar gael yn rhwydd mewn un lle.

Roedd hwn yn gorff mwy o ymchwil a gwaith nag a ragwelwyd ar y dechrau ac yn dilyn hyn roeddent wedi ychwanegu ffotograffau amrywiol a rhai diddorol eraill. gwybodaeth a ffeithiau sy'n berthnasol i Barc Cenedlaethol Eryri. Roedd hwn bellach ar gael i'r cyhoedd trwy eu gwefan a oedd yn boblogaidd.

Anogodd yr aelodau i adolygu hyn ac os oedd ganddynt unrhyw sylwadau neu feddwl y gallai fod unrhyw beth ar goll yna byddai'n falch o'u derbyn.

Roedd DC wedi gwneud un neu ddau o arsylwadau.

10. Diwygio Mynediad Llywodraeth Cymru v– Diweddariad

Esboniodd PR er budd yr aelodau newydd y broses lle mae'r Llywodraeth Cymru wedi gofyn i'r Grŵp Cyngori ar Ddiwygio Mynediad (ARAG) ddatblygu cyngor ar gyfer opsiynau deddfwriaethol i ddarparu ar gyfer mynediad hamdden ehangach i gefn gwlad.

Ychwanegodd fod y FfMLI eisoes wedi treulio cryn amser ar y Papur Gwyrdd gwreiddiol ar fynediad a chwestiynau dilynol gan y Gweinidog ac roedd hon yn rownd arall o ymgynghori.

Esboniodd PR er budd yr aelodau newydd y broses lle mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i'r Grŵp Cyngori ar Ddiwygio Mynediad (ARAG) yn datblygu cyngor ar gyfer opsiynau deddfwriaethol i ddarparu ar gyfer mynediad hamdden ehangach i gefn gwlad.

Mae LIC wedi comisiynu Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i gydlynu'r Grwpiau Diwygio Mynediad ac mae yna dri grŵp arbenigol o'r rhain.

Roedd gan y Parciau Cenedlaethol (Cymru) gynrychiolaeth ar bob grŵp. Roedd o ei hun yn aelod o Grŵp 1 a 3. Ni fu hon yn broses hawdd i unrhyw un o'r cyfranwyr gan gynnwys swyddogion proffesiynol fel ef ei hun ac roeddent wedi bod yn gyfres heriol o drafodaethau a dadleuon.

Grŵp 1A (gyda ffrydiau gwaith rhanedig) i ystyried yn fanwl ddulliau posibl: *cynyddu'r ystod o weithgareddau a ganiateir ar dir mynediad HTCG (gan gynnwys cyrff dŵr wedi'u mapio o dan HTCG) a chreu tir mynediad newydd mewn ardaloedd arfordirol fel beicio, marchogaeth, gleidio hongian a pharagleidio, cychod nad ydynt yn cael eu gyrru'n fecanyddol ar, neu mewn, cyrff dŵr mewndirol (ac eithrio cronfeydd dŵr) sydd wedi'u mapio ar hyn o bryd fel tir mynediad agored, drochi / nofio ar, neu mewn, cyrff dŵr mewndirol (ac eithrio cronfeydd dŵr) wedi'u mapio ar hyn o bryd fel tir mynediad agored.*

Er budd aelodau newydd atgoffodd hwy fod y FfMLI, o ran mynediad at ddŵr, wedi cefnogi mynediad at ddŵr yn gyffredinol (o ganlyniad i'r cwestiwn a ofynnwyd yn benodol yn y Papur Gwyrdd gwreiddiol yn 2017) ond y byddai angen rheolaeth ffurfiol ar hyn a hynny nid oedd mynediad dilyffethair i gyrff dŵr yn opsiwn ac y gellid ffurfioli pwyntiau mynediad ac allanfa hysbys ynghyd â llai o atebolrwydd i dirfeddianwyr - gan gynnwys ar gyfer nodweddion a wnaed gan ddyn. Mae'r ymatebion blaenorol hynny gan y FfMLI ar gael pe bai'r aelodau'n dymuno eu gweld.

Grŵp 1B – Mynediad Arfordirol

Ymestyn tir mynediad HTCG i'r arfordir, clogwyni arfordirol a blaendraethau. Mae ystyriaeth i'w roi i rinweddau cynnwys Llwybr Arfordir Cymru fel rhan o'r diffiniad o dir mynediad arfordirol HTCG newydd. Roedd hyn yn dal i gael ei drafod ac nid oedd rhai'n ffafrio'r dull gweithredu hwn. Y dewis arall arall oedd Tir Mynediad Morol ac Arfordirol Dull model (MACA) - yn debyg i'r un sydd ar y gweill yn Lloegr.

Dyweddod HP y gallai hyn beri anawsterau gan fod peth o'r tir amaethyddol gorau o fewn y llain arfordirol ac na ddylai'r LIACC effeithio ar ei reolaeth.

Ychwanegodd PR mai dyma oedd barn y Swyddogion ac na ellid defnyddio llwybr defnydd a rennir 3m ffasiwn 'carte blanche' i'r LIACC - roeddent wedi ffafrio proses fwy dewisol lle gellir ystyried hawliau uwch ond dim ond lle bo hynny'n briodol.

Grŵp 2 - grŵp arbenigwyr technegol a gymerwyd i raddau helaeth o'r Grŵp Swyddogion Hawliau Tramwy (Cymru) a rhanddeiliaid eraill sy'n ymwneud â mynediad.

Cylch gwaith Grŵp Arbenigol 2 yw ystyried yn fanwl dulliau gweithredu posibl at: "Gynyddu ystod y gweithgareddau y gall y cyhoedd eu cyflawni trwy hawl ar lwybrau cyhoeddus; a gwella prosesau a lleihau beichiau gweithdrefnol wrth reoli dargyfeiriadau dros dro, cau dros dro a rheoli stoc sy'n gysylltiedig â hawliau tramwy cyhoeddus."

Roedd y Grŵp Swyddogion Hawliau Tramwy wedi cyflwyno rhestr sylweddol o argymhellion yn ystod y broses hon.

Grŵp 3

Cylch gwaith Grŵp Arbenigol 3 yw ystyried yn fanwl ymagweddau / dulliau gweithredu posibl at: *"wella'r broses o greu, storio a chyfathrebu statudol cyrchu mapiau a datblygu dull mwy integredig o gynllunio gwelliannau i ddarpariaeth mynediad"*.

Themâu Trawsbynciol

Mae'r Grwpiau Arbenigol hefyd yn ystyried y goblygiadau posibl ar gyfer materion allweddol eraill gan gynnwys; cydraddoldeb mynediad cyhoeddus, sicrhau hamdden cyfrifol, statws gweithgareddau hamdden masnachol a rôl Fforymau Mynediad Lleol yng nghyd-destun y diwygiadau hyn. Hefyd, ystyried y cysylltiadau â'r diwygiadau eraill sy'n cael eu hystyried yn y Rhaglen Diwygio Mynediad ehangach a ffrydiau gwaith eraill Llywodraeth Cymru fel Diwygio Rheoli Tir.

Nod y Grŵp Cyngori ar Ddiwygio Mynediad, yn seiliedig ar y trafodaethau hyn a gweithdai, yw cyflwyno Adroddiad Diwygio Mynediad drafft i Lywodraeth Cymru erbyn mis Ebrill 2021 i'w hystyried.

Byddai'n adrodd ymhellach pan fyddai mwy o wybodaeth wrth law a bod adroddiadau ar gael.

Ychwanegodd PR fod hon wedi bod yn broses anodd a chymhleth hyd yn oed i weithwyr proffesiynol.

Gofynnodd HP beth oedd yr amserlen ar gyfer hyn ac a fyddai ganddo fywyd y tu hwnt i'r etholiadau nesaf.

Dyweddod PR y byddai'r grŵp llywio yn ystyried canlyniadau trafodaethau'r grwpiau hyn ac mae adroddiad i fod i fynd at y Gweinidog erbyn mis Mawrth y flwyddyn nesaf.

Byddai'n diweddarau'r aelodau ar y cynnydd. Y gobaith oedd na fyddai etholiadau yn rhwystro'r broses hon gan y byddai'n rhaid i unrhyw Weinidog ystyried y newidiadau angenrheidiol hyn sydd wedi bod yn mynd rhagddynt ers blynyddoedd ac roedd angen gweithredu.

Dywedodd EJW, heb ymgynghoriad cyhoeddus, sut y gallai hyn symud ymlaen.

Ychwanegodd PR y byddai cyfle ar ryw adeg i'r cyhoedd ddweud eu dweud ar hyn. Y broses gyfredol hon oedd mewnbyn y grwpiau arbenigol a oedd i raddau helaeth yn cynnwys sbectwm eang o randdeiliaid ac arbenigedd.

11. Dyddiadau a argymhellir ar gyfer cyfarfodydd y flwyddyn nesaf

Cytunwyd fel - 9fed Mawrth 15fed Mehefin 14eg Medi a 14eg Rhagfyr.

AE yn mynd gyda'r 'llif' fel petai ar y pwynt hwn.

12. Eitemau argymhellidig ar yr agenda ar gyfer y cyfarfod nesaf

i) Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd - CVs i'w dosbarthu ymlaen llaw

Gofynnodd PR, os oes gan unrhyw un ddiddordeb mewn sefyll am y naill swydd neu'r lall, gofynnodd iddynt wneud hyn yn hysbys i PR ac RW.

ii) Diweddariad Ffordd Cambrian gan Ramblers Cymru

iii) Rheilffordd Llyn Bala - diweddariad gan Julian Birley

iv) Adolygiad gwasanaeth warden

v) Adolygiad o'r Strategaeth Mynediad (PR)

vi) Diweddariad cefylau Llwybr Mawddach

12. Unrhyw Fusnes Arall (bob amser yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd)

i) Dywedodd EJW ei fod yn siŵr bod staff y PC wedi gweithio'n galed iawn trwy'r argyfwng C19 hwn a gofynnodd a oedd yr Awdurdod wedi diolch i'r staff am eu hymdrechion. Credai, o ystyried yr amgylchiadau yr oedd staff yn eu hwynebu, eu bod wedi gwneud yn rhyfeddol o dda.

Ailadroddodd DE y teimlad hwn ac roedd yn siŵr bod yr aelodaeth gyfan yn teimlo'r un peth.

Diolchodd PR i EJW a DE am y geiriau caredig hynny a byddai'n mynd â nhw yn ôl at gyd-aelodau staff.

Hysbysodd yr aelodau fod hwn wedi bod yn gyfnod anodd yn dilyn y cyfnod clo, a rhoddodd ragolwg o'r ffigurau monitro yr oeddent wedi'u casglu ddiwedd mis Medi. Yn fyr, adferodd mis Gorffennaf ar ôl dechrau'n araf oherwydd yn rhannol oherwydd tywydd gwael roeddynt yn ymdebygu i ffigurau'r llynedd erbyn diwedd y mis hwnnw. Roedd mis Awst yr un peth â 2019 ond yn sylweddol ym mis Medi gwelwyd cynnydd o 20%.

Yn ddiddorol, adlewyrchwyd y tueddiadau hynny'n agos iawn ar draws y PC. I bob pwrpas, roedd nifer yr ymwelwyr ar gyfer Mehefin, Gorffennaf ac Awst wedi symud i Orffennaf, Awst a Medi. Roedd y tywydd ym mis Hydref yn wael ond bydd yn ddiddorol gweld y ffigurau nesaf pan gânt eu casglu.

Yn ddiamau, bu hwn yn gyfnod anodd, ond roedd yn falch iawn o fod yn rhan o'r tîm hwn a'r hyn yr oeddent wedi'i gyflawni. Ac roedd hyn yn wir am bob adran o'r PC ac roedd aelodau staff wedi cael eu diolch am eu hymdrechion.

ii) Soniodd LA y byddai traphont Barmouth ar gau dros sawl cyfnod y flwyddyn nesaf ac y bydd yn effeithio ar Wyl Gerdded y Bermo a'r cyhoedd. Oherwydd y cymhlethdodau hyn, roeddent wedi penderfynu dod â'r Wyl Gerdded ymlaen un wythnos i'r ail wythnos ym mis Medi.

Cynigiodd PR gario'r ddolen ar eu gwefan PC. Yn y cyfamser, byddai'n gofyn i NR am unrhyw wybodaeth wedi'i diweddarau sydd ganddyn nhw.

Dywedodd EJW y gallai nawr fel rhan o bwyllgor Rheilffordd Cambrian ein hysbysu y byddai'r draphont ar gau am gyfnod o dri mis o'r 12fed o Fedi i'r 12fed o Ragfyr.

Diolchodd PR i EJW am y diweddariad ac y byddai'n ceisio cael y wybodaeth honno ar eu gwefan hefyd.

Soniodd LA fod hyn wythnos arall yn gynharach na'r disgwyl.

iii) Roedd PR yn dymuno diolch i'n hadran TG NP - Rob Lewis a'n cyfieithwyr Catrin Gilks a Catrin Williams am eu cymorth heno.

iv) Gofynnodd DE a oedd yr arwyddion ar gyfer dechrau Llwybr Mawddach ym maes parcio Marian yn mynd i fod allan yn ôl gan ei fod wedi diflannu.

Byddai PR yn gofyn o gwmpas i weld beth oedd wedi digwydd.

13. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf - 9fed Mawrth 2021